

DEN ZEMĚ

Mezinárodní den Země slavíme, abychom si připomněli, že planeta Země je stále ještě naším jediným domovem, že zcela závisíme na jejích zdrojích a že ji sdílíme s dalšími organismy.

Účelem Mezinárodního dne Země je také upozornit na významné ekologické problémy naší moderní civilizace. Příklady takových problémů jsou:

- **ničení živé přírody** a snižování druhové rozmanitosti (biodiverzity),
- **globální změny klimatu** (s tím souvisí problémy jako sucho, tání ledovců, zvyšování hladiny moří a oceánů, environmentální migrace obyvatel, jejichž území se stává v důsledku ničivých globálních změn klimatu neobyvatelným),
- **odpady** na souši, v mořích a oceánech,
- **jedovaté látky** v atmosféře, vodách i v půdě,
- **eroze** (zvětrávání a následná ztráta půdy).

Toto bohužel zdaleka není kompletní výčet environmentálních problémů, které je třeba naléhavě řešit.

Historie Dne Země sahá do konce šedesátých let, kdy požadavky na ochranu přírody formulovali především angažovaní američtí studenti. V roce 1971 Organizace spojených národů (OSN) uznala **22. duben** jako Mezinárodní den Země. I v České republice mají oslavy Dne Země slušnou tradici. A v tomto roce si jej připomínáme i na naší škole!

Navzdory všem ekologickým hrozbám nemusí být situace pro přírodu úplně zoufalá. Už v této době je na Zemi spousta lidí, (také organizací a institucí), kteří usilují o to, aby naše lidská civilizace byla dlouhodobě udržitelná. A mají za sebou mnoho úspěchů.

K tomu, aby se v oblasti ekologie a ochrany životního prostředí něco změnilo k lepšímu, je ovšem třeba nezavírat oči před problémy a začít se zajímat o to, co je třeba dělat.

EVVO©MZŠ

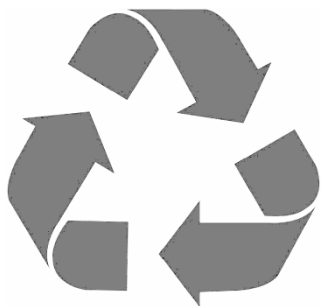
Co můžeme udělat pro přírodu?

Někteří lidé (politici, státníci, vlivní úředníci, či manažeři velkých firem) mohou svými rozhodnutími významně ovlivnit, jestli a jak se bude životní prostředí chránit nebo devastovat. Pokud jsou ovšem obyčejní řadoví občané s jejich rozhodnutími nespokojeni, existuje v demokratickém světě celá řada možností, jak svoji nespokojenost manifestovat (od voleb přes petice, demonstrace, kampaně, aj.). Na určité úrovni však můžeme ovlivňovat životní prostředí i v docela běžných situacích. Je třeba si osvojit „ekologický životní styl“! Co tedy můžeme my sami dělat, abychom se „chovali ekologicky?“

Třídění odpadu.

Můžeme (a měli bychom) třídít odpad, aby byl následně recyklován či jinak využit. To je jeden z nejsnadnějších způsobů, jak začít s péčí o životní prostředí. To nejhorší, co se může s odpadem stát je, že skončí někde na skládce, kde je zcela zbytečný a jen zabírá místo v krajině. Nejlepším řešením pro odpad není ani jeho spalování. Přestože se do jisté míry využívá žárhořícího odpadu jako zdroj energie, ohromné množství užitečného materiálu

se promění v popel a navíc se (navzdory velmi účinným filtrům) do atmosféry uvolňují vedle skleníkových plynů také látky poškozující lidské zdraví. Naproti tomu správná recyklace odpadu napodobuje proces pohybu látky v přírodě. V přírodě totiž odpady prakticky nevznikají. Veškerá odpadlá biomasa (spadlé listí, uschlé dřevo, ale také výkaly či zdechliny) je znovu využita jako zdroj látky a energie pro rozkladače (tedy mrchožrouty, některé houby, hmyz a nakonec samozřejmě bakterie). Recyklace napodobuje tento proces. Odpad, tedy materiál, který už dosloužil, je ve většině případů možné znovu využít. Není potom zapotřebí náročnými a neekologickými procesy získávat stále nové suroviny.

Je až pozoruhodné, kolik odpadů lidé nadělají! Odpady vznikají při výrobě výrobku, při jeho balení, při jeho provozu a údržbě a i samotný výrobek nakonec většinou ukončí svůj život ve formě odpadu. A co my s tím?

- Můžeme kupovat takové zboží, které obsahuje malé množství obalového materiálu (spočítejte si například kolik zbytečného odpadu je z jedné obyčejné bonboniéry).
- Můžeme poctivě odpad třídit. Běžně se v Brně třídí sklo, papír, plasty, nápojové kartony, elektro-odpad a textil. Snad bude brzy běžné třídit i odpad biologický (na kompost).
- Prošlé léky vracíme do lékárny
- Nadměrný nebo nebezpečný odpad (například chemikálie) odevzdáváme do eko-dvora.

- Nikdy nevyhazujeme odpady v přírodě!

Připomínám, že i na naší škole (na druhém stupni) třídíme hliník, baterie a elektro-odpad a pořádáme akce na sběr papíru.

Šetrné nakupování

To, jak ovlivňujeme životní prostředí, do značné míry závisí na tom, co nakupujeme. S šetrným nakupováním můžeme začít tak, že přestaneme kupovat hlouposti, které nepotřebujeme, tedy věci, které vyhodíme hned, jak nás přestanou bavit. Zkušený ekologický spotřebitel se ve zboží vyzná. Podle symbolů (ekolabelů) dokáže rozpoznat ekologicky šetrný odpaděk od nešetrného. Ekologicky šetrné výrobky jsou například:

- **FairTrade** - spravedlivý obchod (při výrobě nebyla poškozována nejen příroda, ani práva zemědělců či zaměstnanců).
- **FSC** - produkt ekologicky šetrného lesnictví (nábytek, papír, hygienické kapesníčky, atd.)
- **Ekologicky šetrný výrobek v ČR, Ekologi šetrná služba v ČR a také Ekologicky šetrný výrobek v EU**
- **BIO** - produkt eko zemědělství (Ve VB je to Organic)

Obrázky (labele) těchto i dalších ekoznaček jsou uvedeny v kvízu na další straně.

Další možnosti, jak pomáhat

Je důležité vědět, že životní prostředí velmi ovlivňuje doprava. Je mnohem šetrnější cestovat vlakem, než autem či letadlem (úplně nejlepší a také nejzdravější je chůze nebo cyklistika). A neměli bychom plýtvat elektřinou, vodou ani jídlem!

KVÍZ

Vyřeš křížovku, vyplň správně všechna políčka. V tajence je jméno vyhubeného živočicha.

1. Věda, která se zabývá živými organismy.

2. Věda, která se zabývá vztahy mezi organismy a prostředím a také vztahy mezi organismy navzájem.

3. Druhá rozmanitost.

4. Jak se označují produkty ekologického zemědělství?

5. Nejvýznamnější zdroj energie pro život na Zemi.

6. Pojem označuje souhrn všech podmínek, které populaci druhu umožňují existenci na určitém území. Pojem se spojuje s adjektivy jako **potravní** nebo **prostorová**.

7. Jaký efekt je zodpovědný za hrozící změny klimatu?

8. Jaký druh elektrárny používá jako zdroj energie uran?

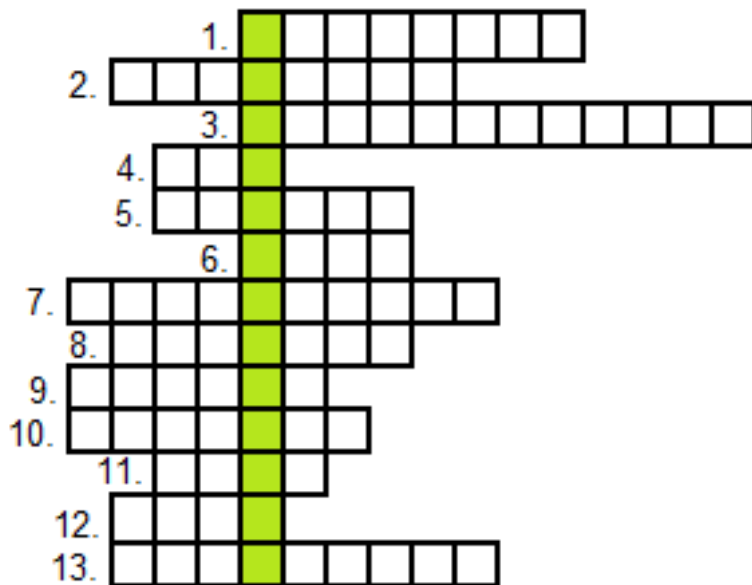
9. Národní park na Jižní Moravě.

10. Zdroj energie rostlinného (popř. živočišného) původu (například dřevo, kukuřice, rostliny bohaté na olej, atd.)

11. Fosilní zdroj energie (kapalný).

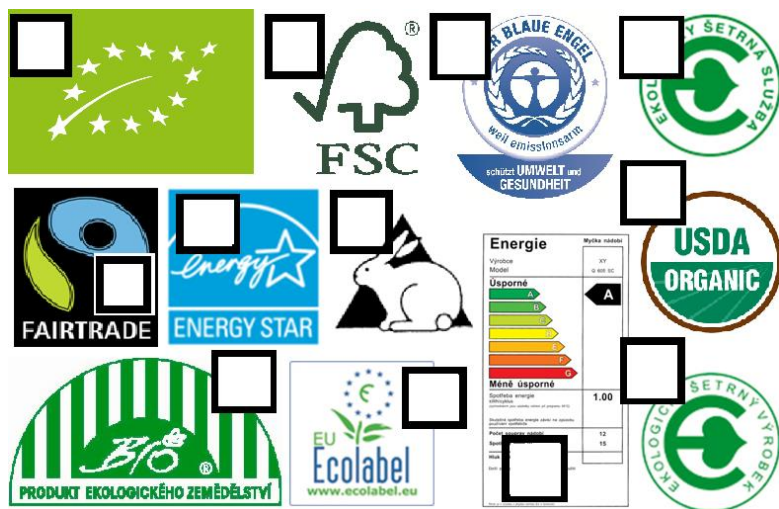
12. Plyn, který tvoří tenkou vrstvu v atmosféře, která nás chrání před UV - zářením.

13. Ekologicky příznivý způsob nakládání s odpady umožňující jejich opětivé využití*.
(*poznámka: V položce 13. je odlišná délka hlásky tajenky)

Přiřaď písmena příslušných definicí k odpovídajícím eko-značkám:

- A - Produkt ekologického lesnictví
- B - Spravedlivý obchod
- C - Energeticky šetrná elektronika
- D - Energetický štítek spotřebiče
- E - Výrobek netestovaný na zvířatech
- F - Produkt ekologického zemědělství ČR
- G - Ekologicky šetrný výrobek pro EU
- H - Ekologicky šetrný výrobek ČR
- CH - Ekologicky šetrná služba ČR
- I - Produkt ekologického zemědělství USA
- K - Ekologicky šetrný výrobek Německo
- L - Produkt ekologického zemědělství EU

Přiřaď správně písmena příslušných plastů k jejich recyklačním symbolům. Zeleně označ „ekologicky šetrnější“ plasty a červeně „ekologicky méně šetrné plasty“.

- A. Polystyren
- B. Polyetylen
- C. Polypropylen
- D. PVC
- E. PET

EVVO@MZŠ

Jméno, příjmení, třída: .....